

Utsikt från gruvschaktet där Moderna museets digitaliserade samling bevaras i 1 000 år. Källa: Piql AS

Världens säkraste arkiv

I Arkiv 3/2020 berättade Matias Vangsnes, grundare och VD på Archiwwwe, om projektet med att bevara Moderna museets samling och om filmformatet för bevarande av digital information i 1000 år. Innehållet i filmkapseln bearbetades med sikte på långtidsbevarande utan vård. Nu berättar han om den plats där kapseln ska kunna ligga ostört i ett millennium.

Text: Matias Vangsnes matias.vangsnes@archiwwwe.se

Ingången till arkivet och stålvalvet. Källa: Nasjonalmuseet

FÖR ATT KAPSELN ska kunna ligga ostört i ett millennium behöver arkivlokalen vara oberoende av elektricitet, ha lämplig luftfuktighet, en naturlig stabil och låg temperatur. Det finns få arkivlokaler som möter dessa krav och dessutom erbjuder lagring över lång tid. En av dessa är en arkivlokal placerad på ön Spetsbergen i den norska ögruppen Svalbard. Här är berättelsen om hur vi på arkivbyrån Archiwwwe bidrog till att Moderna museets samling hamnade i Arctic World Archive.

GEOPOLITISKT SÄKER PLATS

Spetsbergen är den största ön i Svalbard och där bor det drygt 3 000 personer och ungefär lika många isbjörnar. I slutet av 1800-talet etablerades kolgruvor i områden rika på kol och brukssamhällen bildades. Amerikaner i Longyearbyen, svenskar i Svea och Pyramiden, holländare i Barentsburg och ryssar i Grumant.

Efter första världskriget förklaras

Svalbard demilitariserad av 42 nationer. Vilket betyder att territoriet inte får användas för militära ändamål och därför klassas som en geopolitiskt säker plats i världen. Idag finns två gruvorter kvar, norska Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S (Store Norske) i Longyearbyen och ryska Arktikugol i Barentsburg.

"Placeringen gör att anläggningen bedöms kunna skydda arkivet mot skadepåverkan från kärnvapen..."

UNDER PERMAFROSTEN

Det är i Store Norskes nedlagda kolgruva Gruve 3 väster om Longyearbyen som Arctic World Archive är placerad, i samma gruva ligger också det mer välkända Svalbards globala frövalv.

Anläggningen ligger i urberget, 300 meter under markytan och permafrosten ger en jämn och kall temperatur.

Placeringen gör även att anläggningen bedöms kunna skydda arkivet mot skadepåverkan från kärnvapen och elektromagnetisk puls. All data lagras i ett stort stålvalv, säkrat med en betongvägg och en stålgrind utan varken elektricitet eller internetförbindelse, allt för att förhindra eventuella intrångsförsök och driftstörningar.

I GOTT SÄLLSKAP

Sedan starten 2017 långtidsbevaras ett brett spektrum av historisk och kulturell information i Arctic World Archive. I valvet finns bland annat konstitutioner från Brasilien och Mexiko. Vatikanen bevarar texter skrivna av evangelisten Lukas och en handskriven version av Koranen. UNICEF har deponerat

Utsikt över Spetsbergen från Store Norskes gruvschakt Gruve 3 i Longyearbyen. Källa: Nasjonalmuseet

Barnkonventionen och Microsoft valde att lagra all kod på GitHub (världen största samling av källkod). Norges nationalmuseum deponerade Edvard Munchs Skriet för eftervärlden och Europeiska rymdorganisationen (ESA) deponerade en del provdata som erhöles av sin första Earth Remote Sensing (ERS)-satellit som lanserades 1991.

DEPONERINGEN

Allt var förberett inför deponering av

Moderna Museets samling i Arctic World Archive 23 april 2020. I början på mars 2020 nås vi av meddelandet att Norge stänger ner på grund av covid-19, och beslut togs att deponeringen skulle skjutas på framtiden.

I juni 2020 beslöts att deponeringen trots allt skulle äga rum, men utan närvarande representanter för filmkapslarna. Kapslarna transporterades med båt till Svalbard där personal från Arctic World Archive

placerade dem i valvet. Nu ligger Moderna Museets digitaliserade samling i ett stålvalv, 300 meter ner i ett gruvschakt på Svalbard och förväntas hålla i 1 000 år.

Archiwwwe bevakar utvecklingen av tekniker för långtidsbevarande och fortsätter samarbetet med Arctic World Archive. Vi är stolta att kunna erbjuda våra långtidsbevarande tjänster för de som ser vikten av att bevara digitaliserat material för framtida generationer. ✕

Processororienterad INFORMATIONSKARTLÄGGNING ur ett helhetsperspektiv

Maria Kallberg Khanahmadi och Lisa Knutsson Fröjd, brinner för verksamhetsutveckling generellt och informationsförvaltning specifikt. Tillsammans har de utvecklat en holistisk metod för att bedriva processororienterad informationskartläggning i syfte att utveckla informationsförvaltning inom Region Gävleborg.

Text: **Maria Kallberg Khanahmadi** maria.kallberg@miun.se och **Lisa Knutsson Fröjd** lisakf87@gmail.com

IDAG FINNS OLIKA behov av att identifiera och beskriva information. Syftet med denna artikel är att beskriva en metodutveckling som rör en gemensam insats och samarbete utifrån en holistisk syn gällande informationsförvaltning och informationskartläggning. Metodutvecklingen är hämtad från praktiken och redovisar ett arbete som har sin utgångspunkt i informationsförvaltning med funktionerna registratur, arkiv, informationssäkerhet samt dataskydd. Funktionerna har ett gemensamt mål, det vill säga att ha en god överblick över den information som finns och att informationens riktighet och tillgänglighet garanteras och skyddas. Det är en utmaning att tillgodose den egna verksamheten och omvärldens behov av informationsförvaltning och samtidigt vidmakthålla den enskilda rättigheter och integritet, detta kan i vissa fall vara motstridiga intressen. Det är därför viktigt att det finns en bra grund för dialog och diskussioner mellan professionerna för att hitta en balans som tillgodoser samtliga perspektiv.

Begreppet informationsförvaltning avser en sammanfattande benämning

för funktioner med ansvar för en effektiv och systematisk kontroll av att verksamhetsinformation skapas, tas emot, registreras, hanteras och vid behov avhändas eller bevaras för framtiden. I begreppet informationsförvaltning ingår att urskilja, hantera och förvalta bevis för och information om verksamhetsaktiviteter och transaktioner.

"Verktyget möjliggör fastställande av tidsintervaller för kontinuerlig uppföljning."

Hantering av verksamhetsinformation ska grundas i en upparbetad och underhållen kunskap om verksamhetens processer och det dokumentationsbehov som finns i processerna. I helhetssynen ingår i detta sammanhang att värdering av verksamhetsinformation, med avseende på framtida bevarande liksom säkerhetsklassning och beslut om åtgär-

der till skydd för informationen, ska utgå från denna kunskap.

Verksamhetsinformation är information som hanteras som bevis och/eller som tillgångar för att uppfylla legala förpliktelser eller för att utföra transaktioner i verksamheten, oavsett typ av medium och format. (Se gärna standarden ISO 30300 för mer information.) Merparten av den offentliga organisationens verksamhetsinformation utgör allmänna handlingar.

Sålunda, en god informationsförvaltning och en god informationsförsörjning förutsätter att både information och informationsbärare som hanteras i organisationen är identifierade. Genom att arbeta utifrån en gemensam metod med informationskartläggning ur ett processororienterat perspektiv uppnås ett flertal syften som gagnar så väl organisationens verksamheter som informationsförvaltningens syfte. Den gemensamma metoden bidrar till att:

- skapa underlag för identifiering av information som underlag till klassificering av allmänna handlingar, registrering enligt offentlighets- och sekretesslagen, arkivering och